

Uit de toon

1. Wat is een toontaal?

b. Een taal waarin een verschil in toonhoogte zorgt voor een verschil in woordbetekenis

De meeste Chinese talen zijn toontalen. Een goed voorbeeld is het Chinese woordje *ma*. Afhankelijk van de toon kan dit *moeder*, *hennep*, *paard* of *mopperen* betekenen. Het aantal verschillende tonen dat wordt gebruikt om betekenisverschil aan te geven wisselt per taal. Het Zoeloe kent twee tonen (laag en hoog), maar het Kantonees wel zes. Er bestaat wel een taal die wordt gefloten a): het Silbo. Zowel sprekers van toontalen als van niet-toontalen gebruiken gebaren tijdens het praten c).

http://www.nrc.nl/wetenschap/article716480.ece/Genetische_invloed_op_toon_in_taal
<http://noorderlicht.vpro.nl/artikelen/34864170/>

Tongbrekers

2. Welke verspreking is geen Spoonerisme?

d. hij deed dat in de week juni – de maand juni

In de andere antwoorden wisselen er steeds klanken binnen een zin van plek: de klinkers in voorbeeld b en de medeklinkers in voorbeeld a en c. Deze antwoorden zijn dus spoonerismen. Antwoord d is dat niet: hier wordt een verkeerd woord gebruikt, net als in de verspreking van President Bush.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tongue-twister>
http://www.let.leidenuniv.nl/fonetiek/Boek/hoofdstuk2/2_5.HTM

Forensische fonologie

3. Welk kenmerk van de dader wordt niet uit een spraakanalyse afgeleid?

a. Geestesgesteldheid

Aan de hand van bepaalde dialect- of accentkenmerken kan de herkomst van een spreker worden bepaald.

Door spraakonderzoek kan ook de leeftijd en het ontwikkelingsniveau worden achterhaald. Daarnaast kan een spraakanalyse gegevens over de sociale en economische achtergrond van de

dader bevatten. Andere informatie is bijvoorbeeld of een accent geïmiteerd is en of de spreker zijn stem verdraait.

<http://www.forensischinstituut.nl/NR/exeres/21875261-9E73-4121-8761-3021AFA332F7.htm>

Taal op z'n plek

4. Wordt het Nederlands ingewikkelder of eenvoudiger?

d. Alle drie goed: sommige onderdelen worden ingewikkelder, andere onderdelen worden eenvoudiger

Het Nederlandse taalsysteem lijkt te vereenvoudigen. Een paar voorbeelden: steeds vaker wordt het lidwoord de ook voor het-woorden gebruikt, en bijvoeglijke naamwoorden krijgen vaker allemaal eenzelfde vorm (*een mooie meisje*). Hoewel deze vormen nog lang niet in de spellingsregels zullen staan, worden ze wel meer geaccepteerd. Tegelijk wordt de woordenschat van het Nederlands complexer door de komst van leenwoorden.

<http://www.kennislink.nl/web/show?id=169204>

Brabbelbox

5. Waarom zijn de brabbelwoorden van baby's uit de hele wereld hetzelfde?

b. Die klanken zijn het makkelijkst te zeggen

De eerste klanken die baby's gebruiken lijken in veel landen op elkaar. Als baby's beginnen te brabbelen maken ze lettergrepen van één klinker en één medeklinker, zoals *ba* of *ta*. Deze lettergrepen worden vaak herhaald door de baby's en voilà: ze zeggen *mama* of *papa*. Ouders over de hele wereld interpreteren deze klanken als het eerste woordje. Het is dan ook niet toevallig dat in veel talen *mama* moeder en *dada* of *papa* vader betekent.

Buitenbeentje

6. Welke taal is dat?

d. het Baskisch

Het Baskisch wordt gesproken in het noorden van Spanje. Het is een *isolaattaal*: een taal die op geen enkele andere taal lijkt en geen taalfamilie heeft. Het hoort dus niet tot de Europese taalfamilie, het Indo-Europees. Het Fins trouwens ook niet. Samen met het Hongaars, het Laps en het Ests vormt het een eigen taalfamilie: het Uralisch. Het Albanees hoort wel tot de Europese taalfamilie, maar is daarbinnen een beetje de vrijgezelle oom. Het Fries is familie van het Nederlands, Engels en Duits.

http://www.ethnologue.com/family_index.asp

Statussymbool

7. Welke kenmerken is niet bepalend voor de status van een taal?

d. Het aantal wetenschappelijke publicaties in de taal

De kenmerken die de status van de taal bepalen zijn in 2003 opgesteld door George Weber. In de ranglijst van talen die hij maakte staat Engels op nummer 1, op afstand gevolgd door Frans, Spaans en Russisch. Hoewel het Chinese dialect Mandarijn wel 900 miljoen moedertaalsprekers heeft staat deze taal pas op nummer 6.

<http://www.andaman.org/BOOK/reprints/weber/rep-weber.htm> (in het Engels)
<http://www.ethnologue.com>

Zo, nu kunnen we zien wat we zeggen...

8. Welke klank hoor je als je naar een opname luistert van iemand die 'ba-ba' zegt, en tegelijk een filmpje ziet van iemand die met zijn lippen een 'ga-ga'-beweging maakt?

b. da-da

Een 'ba-ba'-geluid maak je met je lippen; een 'ga-ga'-geluid met je mond wijd open. Als je het ene geluid hoort en het andere 'ziet', maken je hersenen een soort compromis van de twee. Het lijkt dan net alsof je 'da-da' hoort. Dit heet het 'McGurk-effect'. Probeer het maar eens uit met iemand uit je klas! Dit soort onderzoek laat zien dat onze oren en ogen samenwerken om taal te kunnen verstaan.

http://www.media.uio.no/personer/arntm/McGurk_english.html

Extra materiaal bij deze quiz op <http://www.taalstudio.nl>

Partners

De Praktijk
 natuurwetenschappelijk onderwijs

Mede mogelijk dankzij

De Talenquiz is een initiatief van De Taalstudio en De Praktijk en wordt geschreven door De Taalstudio. De quiz wordt maandelijks gratis verstuurd naar de abonnees en daarnaast verspreid via www.taalstudio.nl, www.kennisnet.nl en www.kennislink.nl. De Taalstudio is volstrekt onafhankelijk in onderwerpkeuze, formulering en verwijzing. Op dit product zijn de Algemene Voorwaarden van de Taalstudio van toepassing.